

en examinatus juris, ved en ikke studeret Jurist, og jeg har ikke hørt Nogen fra den Side derovre klage i den Henseende. Det eneste Tilfælde, hvor jeg skulde kunne tænke mig, at der skulde være blevet Klaget i den Henseende, skulde være i sin Tid over Amtmanden fra Frederiksberg. Der har været omtrent 60 judicielle Embedsmænd tilstede i Rigsdagen. Udfyldige Embeder ere blevne bestyrede af latinske Jurister, men Andres veed jeg ere blevne bestyrede af examinati juris, Fuldmægtige med 4 til 500 Rd. i Løn om Aaret, medens selve de paagjældende Embedsmænd havde indtil 3000 eller over 3000 Rd. om Aaret og saaledes ved at sidde paa Rigsdagen sparede endnu Mere. Jeg har hørt to Anker fremsatte imod, at saadanne Mænd sad i Rigsdagen. Jeg læste i et større Blad i Sommer en Klage over, at en saadan Embedsmand var her tilstede i Rigsdagen, medens Staten — saa hed det — betalte for at lade hans Embede bestyre. Det viste sig imidlertid, at Staten havde afslagt dette juridiske Embede med 86 Rd. i Kontorholdsogdtjyngjærelse, saa den betalte ingenlunde Fuldmægtigen, og jeg har hørt et andet Tilfælde komme frem, efter at den saakaldte Schjærringste Adresse var blevet vedtaget, om en Embedsmand i det vestlige Sjælland; men for alle de Andres Vedkommende har jeg ikke hørt Noget derovrefra om, at man har fremsat Anke imod, at de have været herinde, medens deres Embeder ere blevne passede af Mænd, der i de fleste Tilfælde langt fra havde den Uddannelse, man i alt Fald maa gaa ud fra, at de vedkommende Embedsmænd havde. At Præster have været her til Stede i langt større Antal end Lærere, er bekendt nok. Hvorledes det kan rime sig, at Lærergjæringen i Virkeligheden for den enkelte Lærers Vedkommende er vigtigere end for den enkelte Præsts Vedkommende, med hele den Ordning af Spørgsmaalet, at den ene koster mange Gange meer end den anden, forstaar jeg ikke, og jeg er heller ikke tilbøjelig til at tro, at Forholdet virkelig er saaledes. Jeg er tilbøjelig til at tro, at Præstgjæringen, ret forstaet, er vigtigere end Almuelævergjæringen — jeg siger retforstaet — men Klager, det jeg mindes, har jeg ikke hørt derovre fra, og i den Henseende har man altsaa ganske rolig ladet Sagen være overladt til Bølgernes eget Skjøn. Vende vi os nu fra de Kredse, der have sendt Embedsmænd fra Landet ind paa Thinge, og møde det Forhold, at Embedsmænd fra Hovedstaden ere mødte her i Rigsdagen, saa tror jeg, at vi have det Tilfælde, saavidt jeg kan skjønne, at det har været Praxis, at ingen Embedsmand her i Hovedstaden har indsat en anden ligedannet Mand, i sit Sted til at passe sit Embede, medens han selv sad i Rigsdagen. Jeg tror ikke, at et eneste Tilfælde af den Art er forekommet; men jeg tror, at det i den Henseende gjælder mellem 250 og 300 Embedsmænd, altsaa mangedobbelt det Tal af Lærere, der har været sendt herind fra

hele Landet. Hvor kan det nu være, at man har afskænket Lærerne en saa ganske særlig Omhu, men ikke har lagt nogle Mærke til det andet Fænomen? Tror man f. Ex., at en Række af Professorer kunne have været Deltagere i Rigsdagens Gjæring gennem disse Læringer, uden at sette nogen bestemt Mand til midlertidig at udføre i alt Fald en væsentlig Del af deres Embedsgjæring? Jeg siger, hvorledes kan man tænke sig, at den Ordning kan være forenelig med den fornødne Omhu med Hensyn til Embedets Bestridelse? Jeg nærer stærk Tvivl i den Henseende. Dersom det er sandt, hvad vi meget ofte høre, at vi have for saa Embedsmænd, der ere for slet Lønnede og have for meget at bestille, kan jeg ikke rime det sammen dermed, at Embedsmænd, uden at substituere Andre til at udføre i alt Fald en væsentlig Del af deres Gjæring kunne tage Sæde i den danske Rigsdag. Der er som bekendt et meget betydeligt Antal Dommere — i alt Fald naar vi tage, at Saamange ere valgte hver Gang, og multiplicere dette Tal med de Gange, der ere foretagne Valg, — det er den Maade, jeg regner det ud paa, — og jeg kan da ikke antage Andet, end at disse Mænds Virksomhed maa savnes i de forskjellige Retninger, eller, hvis ikke, at der er for mange Embedsmænd, og at altsaa Staten i Virkeligheden betaler derigjennem, at den har for mange Embedsmænd, det Arbejde, som Vedkommende skulde udføre som Embedsmænd; medens han er i Rigsdagen. Skulde det ikke være Tilfældet, at mangen En af disse erede Dommere maaste i Sager, hvori de skulde være Voterende, ikke have kunnet være det, og i Sager, hvor de have paataget sig at være voterende Medlemmer, have maattet opgive dette, for nogenlunde tilfredsstillende for dem selv og deres Velgere at passe deres Rigsdagsgjæring? Men fra den Side derovre har man ikke hørt nogen Anke i saa Henseende. Vi kunne tage et andet Exempel. Vi have havt, jeg vil ikke sige noget meget stort Antal, men dog gjennem de forskjellige Aar, beregnet efter samme Maalestok, ikke saa baade Stabsofficerer og andre Officerer her i Rigsdagen. Jeg nærer den Tro, at ingen Krigsminister har stillet den Fordring til de Vedkommende, at de skulde indsette en Mand i deres Sted og saaledes afgive den væsentligste Del af deres Lønning til ham, saalænge de paatage dem Rigsdagsstjenssten. Men er det sandt, at vi have for saa Officerer, saa at man endog saa har forlangt i det sidste Lovforslag om Hærens Ordning 6—700 Underofficerer og Officerer flere end tidligere, og er det sandt, at de have deres Tid meget stærkt optaget, saa skjønner jeg ikke rettere; end at de, naar de indtræde i Rigsdagen, hvortil de efter Grundlovens § 56 ere berettigede, maa antages selv at skulle erstatte den Arbejdstid, der anvendes paa den nye Virksomhed, ved at substituere Andre i deres Sted. Men jeg har ikke hørt Tale derom. Det er Spørgsmaal, som jeg tror, vi have ladet ligge;